

SVETOVNA MISIJONSKA NEDELJA

Misli in spomini

Letos se bo obhajala prihodnja nedeljo dvajsetič svetovna misijonska nedelja. Sv. kongregacija obredov je z odredbo z dne 14. IV. 1926 določila predzadnjo nedeljo v oktobru za svetovno misijonsko nedeljo, kar pomeni, da se mora na to nedeljo po vseh katoliških cerkvah govoriti vernikom o misijonih, da se morajo na to nedeljo vsepovsod opravljati posebne molitve za misijone in da je tudi miloščina tega dne določena za pomoč poganskim misijonom.

Misijonsko prizadevanje ni v Cerkvu Kristusovi nič novega, ampak se je začelo s prihodom Zveličarjev in v svet in se nadaljuje skozi vsa stoletja in bo trajalo do konca sveta. Misijonski gorečnosti preteklih stoletij se imamo tudi mi zahvaliti za preveliko milost, da smo kristjani in ne še vedno pogani. Teda misijonska gorečnost ni bila v Cerkvu božji vedno enako velika. Tudi razmere niso bile vedno enako ugodne za to božječloveško delo.

Doba med prvo in drugo svetovno vojno je bila gotovo ena izmed tistih dob v cerkveni zgodovini, ko je misijonska misel prav posebno zaživela in obrotila zelo veliko dobrih sadov.

Tudi v naši nadškofiji se je v tem času zelo dvignilo zanimanje in delo za spreobrnjenje poganskega sveta h Kristusu. Najmočnejšo pobudo je dobilo misijonsko gibanje med nami z „Misijonskimi dnevi“, ki so se obhajali po vseh slovenskih župnijah naše nadškofije od 3. do 6. januarja 1926.

Tiste dni je bil po vseh goriških cerkvah nabit sledeči lepak:

Goriški verniki!

Med vsemi svetimi mislimi je najbolj sveta misijonska misel, ker hoče z razširanjem kraljestva božjega po vsem svetu čimbolj razširiti božjo slavo. Med vsemi dobrodelnimi mislimi je najbolj dobrodelna misijonska misel, ker hoče pomagati nesrečnim milijonom poganskih narodov, da spoznajo pravo pot, resnico in življenje. Med vsemi socialnimi mislimi je najbolj socialna misijonska misel, ker želi privedi vse rodove sveta do pravega umevanja pravice in ljubezni in združiti razbito človeštvo v eno samo socialno kraljestvo Kristusovo.

Za to veliko idejo so se vnela srca najboljših katoličanov vseh narodov... Tudi mi moramo odpreti tej ideji srca na stežaj. Zato

bomo obhajali po vseh slovenskih župnijah naše nadškofije misijonske dneve...“

Sledi spored pobožnosti in pridig, ki so bile v cerkvi sv. Ignacija. Lepak pravi, da bodo govorili splošno prišubteni govorniki in da bo za lepo pelje skrbel zbor „Mtadike“. Nadafje beremo na njem, da bo v nedeljo 3. jan. in na sv. Tri kralje v Mazzinijevi dvorani (prostori društva Mtadike) „misijonsko predavanje s prezanimivimi skriptičnimi slikami“. Ta predavanja in tudi nekaj cerkvenih govorov pri sv. Ignaciju je imel g. misijonar Pošar iz Ljubljane.

Lepak še dodaja: „Na cerkvenih vratih in med predavanji se bo pro-

pomnože in mnogo povečajo. Pač nikogar ne smemo imeti za tako bednega in borno oblečenega, nikogar za tako slabotnega in lačnega in žejnega, kakor so tisti, ki ne poznajo Boga in ne uživajo milosti.“

Ta papeški poziv tudi med primorskimi Slovenci ni naletel na gluha ušesa. O tem nam pričajo statistike misijonskih nedelj, ki so obrodile vsako leto več sadov molitve in miloščine. Naši ljudje so pridno segali po mesečniku Katoliški misijoni, po Misijonskem koledarju in po posebnem listu, ki smo ga izdajali pri nas vsako leto za misijonsko nedeljo. Glede misijonskih zbirk naj ome-

izginejo; če pa že živijo in hočejo živeti, naj bi živeli od zraku. Denar za cerkev in božje reči se jim zdi nekaj kratkomalo neprebavljivega. Ko taki ljudje vidijo človeka, ki vrže v puščico svoj dar, si vedno mislijo, da gre tu za milijone in da si na ta način Cerkev kopiči nezasljučano bogastvo. Ko smo obhajali prvič misijonsko nedeljo, je nekdo dejal: „Sedaj bodo farji lupili ubogo ljudstvo še s tem...“ Ludi Hitler je tako mislil. V svoji znameniti knjigi „Moja borba“ se med drugim spotika tudi nad misijonskim delom Cerkev in pravi, da je to nepotrebna škoda za narodno gospodarstvo, ki jo nalaga Cerkev za to, da širi svojo vero med črnci in drugimi pogani, ki po njej prav nič ne pršajo in njim nič ni mar. Zanj je bilo bolj modro, da je vsiljeval vsemu svetu svoje nacistično sovražstvo in da je trosil denar za pripravo na vojno. Judežu se je zdelo škoda za denar in vemo, kako je končal. Hitlerjevi Nemčiji se je zdelo škoda za denar, ki je šel v misijone, in vemo, kako klavrno je končala. Tudi mnogim našim ljudem se zdi škoda za denar, ki ga porabimo za božjo čast in zveličanje bližnjega. In tudi o njih vemo, kam so privedli ljudstvo, od katerega so zahtevali mnogo več kot 2.60 L. na leto, kar pričakuje Cerkev od svojih vernikov za misijone. Cerkev želi namreč, naj bi bil vsak vernik član kake misijonske družbe in bi kot tak prispeval letno od 60 stotink (otroci) do 2.60 L. (odrasli) za misijonske potrebe. O, da bi vsi katoličani brez izjeme vsaj toliko prispevali za širjenje kraljestva božjega na zemlji! Koliko dobrega bi moglo storiti katoliško misijonstvo med narodi, ki še ne poznajo Kristusa! Imelo bi ta v namen na razpolago eno milijardo, dočim dobi sedaj le nekaj več kot 50 milijonov lir. Mi Slovenci nismo še nikdar nabrali za misijone niti 50 stotink na vsakega našega človeka in nismo še prišli do tega, da bi sami vzdrževali vsaj slovenske misijonarje. Podpirati jih morajo drugi narodi in to nam ni v čast. Toliko moramo povedati, da bi kdo ne mislil, da slovensko ljudstvo plačuje kake nečloveške davke za poganske narode ali tuje misijonarje.

MISIJONARJA ČAKAJO...

dajati poseben misijonski letak, ki ima ta namen, da se поблиže seznanimo s katoliškimi misijoni; vsakdo naj da zanj vsaj 50 stotink.

Bog daj, da bi po teh misijonskih dneh poslalo naše obzorje širše, naša srca blažja, naša vera živeljša, naši značaji kremenitejši!

Pridite, molite in delajte, dekler je dan!

Ti misijonski dnevi in posebna izdaja „Katoliških misijonov“, ki jo je priredila Misijonska zveza duhovnikov ob tej priliki, so priležali kres misijonske gorečnosti med primorskimi Slovenci.

Misijonski papež Pij XI.

V svoji misijonski okrožnici z dne 28. II. 1926. spodbuja sv. oče Pij XI. katoliško duhovščino takole: „Ne sramujte se torej in naj vam ne bo zopno, častiti bratje, da postanete nekako berači za Kristusa in zveličanje duš. S pismom in zgovornostjo, ki prihaja iz srca, spodbujajte vernike, naj žetev, ki jo Družba za širjenje vere zbere vsako leto, s svojo darežljivostjo in naklonjenostjo

nimo, da smo v naši nadškofiji l. 1925. zbrali za D. Š. V. nekaj nad 9.000 lir, l. 1926. že skoraj 27.000 lir in l. 1930 že 54.000 lir. Slovenski prijatelji misijonov so se prav posebno zanimali za slovenski misijon v Bengaliji in ga radi podpirali.

Pomilovanja vredni nacionalni nestrpnosti so polagoma zatrli ves slovenski tisk in nam prepovedali tudi časopise in knjige iz Jugoslavije. To je zelo škodovalo tudi misijonski misli med nami. Misijonsko zanimanje pa v kljub temu ni zamrlo. Za to je skrbela zlasti misijonska nedelja, ki izkazuje v zadnjih letih razvrednotenja lire še višje denarne zbirke kot v letih najbolj cvetočega misijonskega zanimanja.

Vedno znova denar...

Nasprotniki vere mrzijo vse, kar je božje. Najbolj jih pa zbode, ako slišijo, da tudi Cerkev in tudi misijonstvo potrebuje denarnih sredstev in v ta namen trka na usmiljena srca. Ti bi radi, da duhovniki in misijonarji kratkomalo

V nedeljo vsi ob 3. na goriško Kostanjevico k mis. pobožnosti.

Za vojno in za mir.

Drobtinice, ki jih Cerkev zbirala za misijone, so namenjene duhovni in telesni pomoči zaostalih človeških plemen, ki še čakajo Kristusovega zveličanja. Misijonsko delo je delo miru in sprave, delo kulturne in civilizacijske gradnje, delo telesnega in duhovnega usmiljenja. Za denar, ki se tako potrosi, je otrokom tega sveta škoda. Ni jim pa težko za denar, ki je bil potrošen v zadnji svetovni vojni in znaša približno 50.000 zlatih lir na vsakega prebivalca vseh delov sveta. Tudi jim ni žal za denar, ki ga želijo še potrositi za nadaljnje delo duhovnega razdejanja in tvrnih razvalin, po katerih hrepenijo iz nezumljivega sovraštva do Boga in božjega reda - po zgledu velikega sovražnika misijonov Hitlerja.

Mi pa smo božji in zato želimo vse božje darove postaviti v službo njegovega kraljestva resnice, pravice, ljubezni in miru. V tem duhu hočemo obhajati misijonsko nedeljo.

Ali je papež še na svetu?

Neki katoliški škof iz misijonskih krajev pripoveduje:

Prišel je k meni mož protestant. Brez nepotrebnega uvoda in dolgih ovinkov me vpraša:

„Ali imajo tam v Rimu še papeža?“

„Seveda ga imajo. Zakaj pa to vprašate?“

„Ali veste to čisto za gotovo?“

„Seveda vem! Ravno tam je, kakor je bil pred sto in sto leti. Ves katoliški svet vlada in njegov glas slišimo od konca do kraja zemlje. Večkrat tudi govori po radiu in tedaj ga poslušajo v vseh delih sveta.“

„Če je to res, kar pravite, potem pa prosim, da tudi mene in mojo družino sprejmete v katoliško Cerkev.“

„To je sicer lepo, gospod, toda odhod tak hiter sklep? Saj ste protestantje, ali ne? Boste morali malo bolj premisliti, preden se odločite za ta važen korak.“

„Je že vse premišljeno, gospod. Veste, bral sem, da je Martin Luther dejal: Jaz bom papeževa smrt. Če je res še sedaj papež v Rimu, kakor pravite, ko Lutra že toliko sto let ni več, potem se je moral Luter zmotiti. In če se je v tem tako zelo zmotil ko je dejal, da bo papeževa smrt, potem tudi njegova vera ne more biti kaj prida. Zato sem se odločil, da prestopim v katoliško Cerkev. Enako sodi vsa moja družina. Samo to sem moral za trdno zvedeti, ali je še papež na svetu ali ga ni več.“

Poučil sem ga v vseh naukah Cerkve in postal je katoličan on in njegova družina. Dobro so premislili tisti Gospodov opomin: „Ne verujte lažnim prerokom!“ In pametno so se odločili.

VERSKÉ NOVICE

Združene države. 16. septembra je umrl mons. John Ryan star 76 let. Bil je v severni Ameriki zelo znana osebnost zaradi socialnih reform, ki jih je na njegovo pobudo izglasoval ameriški parlament. New York Times piše o njem: Mons. Ryan je zelo pripomogel, da so v Ameriki sprejeli postave o najnižjih mezdah. Prav tako je največ pripomogel, da se je razvila socialna zavest v ameriškem ljudstvu. Bil je upokojen profesor moralnega bogoslovja in socialne etike na univerzi v Washingtonu.

L. 1909. je mons. Ryan prvi predložil širok program socialnih reform v ameriškem parlamentu. Ta program je obsegal določitve o najnižji plači, o osemurnem delavniku, o zaposlitvi otrok, upeljavo spravnih razsodišč v sporih med delavci in delodajalci in istočasno tudi kontrolo javnih dobičkov, monopolov, špekulacij, taks in dedščin. - Kot se iz tega vidi, je dobro poznal socialni nauk Cerkve in, kar velja še več, ga je tudi znal udeležiti v zakonodaji Združenih držav Amerike.

Rim. V Rim je prispel kardinal Innitzer, nadškof na Dunaju. Sv. oče ga je sprejel v posebni avdijenci, kjer mu je poročal o verskem stanju v Avstriji.

Katoliška Cerkev v Avstriji je znova dobila proštost. Odnosi z vlado dr. Rennerja so dobri. Zopet je prišel v veljavo konkordat, ki ga je s sv. stolico sklenil Dolfuss l. 1934.

9. maja t. l. je kardinal na povabilo vlade pel „Te Deum“ v zahvalo za končano vojno. Prisostvovali so tudi ministri Rennerjeve socialistične vlade.

Položaj v Avstriji, posebno na Dunaju, je izredno težak, ker manjka mnogo potrebnih reči. Kardinal Innitzer pomaga, kjer more, posebno otrokom. Sv. oče namerava tudi pomagati pri tem človekoljubnem delu in poslati pomoč, kakor mu bo pač mogoče.

New York. Louis F. Budenz, glavni urednik komunističnega lista Daily Worker in eden izmed voditeljev komunistične stranke v Združenih državah, je podal ostavko kot urednik in kot član Partije ter se vrnil „k veri svojih očetov v katoliško Cerkev“. Mgr. Fulton J. Sheen ga je sprejel v stolnici sv. Patrice v New-Yorku. Budenz je izjavil: „Razum in vera sta me privedla do tega srečnega koraka. Namen komunizma je postaviti trinoštvo nad človeškim duhom; obstoja torej večna borba proti veri prave svobode“. Izjavil se je tudi, da so njegova žena in tri hčerke vstopile v katoliško Cerkev in da se bo v najkrajšem času vpisal na katoliško univerzo Notre Dame s South Bend (Indiana).

Vatikan. V Vatikanu so še vedno diplomatski zastopniki Japonske in Nemčije, kar vzbuja precej spogledovanja v Rimu. Toda kot sporoča „Reuter“, vatikanske oblasti ne vidijo vzroka, zakaj bi ne smeli še naprej imeti na svojem ozemlju teh diplomatskih zastopnikov, ko pa je Vatikan nevtralna država.

Zdi se tudi, da so ti ljudje pozabili, kako so v Vatikanu še naprej živeli diplomatski zastopniki raznih premaganih in sovražnih držav, ko so bili v Rimu še Mussolini in Nemci. Vatikan je pač nevtralna država, zato smejo biti tam zastopniki vseh tistih držav, ki niso v sporu z Vatikanom, čeprav so morda v sporu med sabo.

Izumitelj peniciline, sir Alex. Fleming, je bil sprejet v privatni avdijenci pri papežu. Med pogovorom, ki je trajal dvajset minut, je znanstvenik podaril sv. očetu stekleničico z dragocnim zdravilom. V pogovoru z novinarji, ki je sledil avdijenci, je sir Fleming izrazil svoje začudenje nad dejstvom, da je bil sv. oče že popolnoma na tekočem o noviznajdbi in njeni uporabi.

V starosti 84 let je umrl kardinal Mac Rory, nadškof v Armaghju in primas Irske.

Tokio. Kljub pogostemu bombardiranju japonske prestolnice je postopje katoliškega vseučilišča v Tokiju ki ga vodijo jezuiti, ostalo nepoškodovano.

Slab časopis v družini

Neka pridiga se je začela zelo nenavadno s temi besedami: „Če bi bil jaz hudič...“

Poslušalci so začudeno pogledali, govornik pa je mirno nadaljeval: „Če bi bil jaz hudič, vas ne bi nago-varjal, da bi opustili nedeljsko mašo, ne bi se trudil, da bi kradli, ubijali, in se prepirali. Če bi bil jaz hudič, bi gledal samo na to, da bi vsaka vaša družina naročila po en slab časopis. Če bi mi to uspelo, sem prepričan, da bi v enem mesecu dosegel, to za kar bi se sicer moral truditi sto let.“

Zanimivost.

Ameriški učenjaki so pred kratkim znašli novo vrsto kuriva za letala, ki ni nevarno, da se ob majhem ognju vžge. To pa zato, ker te vrste gorivo pri navadni temperaturi ne proizvajajo dovolj vžigalnega plina. Da se vžge, je treba že precejšnje toplote. Lepa iznajdba, če pomislimo, da se navadne vrste bencina do zdaj v rabi pri letalih in avtomobilih vžgejo, če se jim približa le iskra, kar je v preteklosti povzročilo toliko nesreč.

Slavi ali Sclavi

Kot je za vsakega poedinca, tako je tudi za vsak narod velike vrednosti čast in dobre ime. Bog sam nam jih je zavaroval z osmo božjo zapovedjo. Zato je upravičen tudi vsak narod braniti svojo čast in boli nas, da se italjansko časopisje obrekljivo in poniževalno izraža o našem slovenskem narodu. Tako je „Voce libera“ z dne 27. 9. t. l. prinesla naravnost žaljiv članek o poreklu in značaju našega naroda. Po njeni trditvi nismo „Slavi“, ampak „Sclavi“, ter med vsemi divjimi narodi ni bilo „tako grozovito divjega in strašnega“, kot so bili Slovenci.

Pa tudi drugi časopisi potrjujejo zgodovinska dejstva in besedičjo o slovenizaciji Primorske; nadalje mečejo na ves slovenski narod krivdo in odgovornost za zločine, ki so bili izvršeni od samonega dela naših ljudi.

To je krivično. Če smo bili sužnji, nas je moral nekdo zasuznjiti, ker sužnja ni brez tirana. Kdo je bil tisti tiran? In kaj je večji greh v božjih očeh, tiranstvo ali suženstvo? Ako pa smo bili v polnem XX. stoletju zasuznjeni, je sramota za Mussoliniev italjanski fašizem in ne naša.

Da je bilo v tej svetovni vojni res mnogo zločinov izvršenih, ne tajimo. Učitelji v tej stroki pa so bili fašisti in nacisti in slabega se človek prej priuči kot dobrega in plemenitega. Odgovornost za zločine naj nosijo zločinci, ne pa vsa narodna skupnost, tako pri Slovencih kot pri Italjanih.

Po božji Previdnosti je določeno, da živimo na tem ozemlju skupaj in za mirno sožitje, katerega želimo pač vsi, vi in mi, je edino pametno, da drug drugega spoštujemo, drug drugemu ne delamo ovir, ampak si medsebojno pomagamo in tako ustvarimo boljšo bodočnost brez tiranov in sužnjev. To bo krščansko.

Ustanovitev Prosvetne Zveze.

V nedeljo 7. t. m. se je v Trstu ustanovila Slovenska prosvetna zveza za Primorje in Trst. Navzočih je bilo 500 delegatov iz cele dežele, ki so zastopali 50.000 primorskih Slovencev učlanjenih v raznih društvih. Za predsednika je bil izvoljen Jože Pahor, za podpredsednika Anton Piščanc, duhovnik, za tajnico Vlada Šebek. Prireditvi je prisostvoval tudi poročnik Simoni, vodja prosvetnega oddelka pri ZVU. Popoldne se je vršil slovenski kulturni festival. Sprevod po mestu je imel namen pokazati, kaj so Slovenci dali Trstu.

Oglas. Komenska cerkev se priporoča, da bi ji kdo posodil ali prodal harmonij, ker je v tej vojni vse izgubila. Ponudbe sprejme uredništvo našega lista.

OKNO V SVET

Neuspeh londonske konference. Zasedanje zunanjih ministrov v Londonu se je zaključilo 2. t. m. Konferenca se je končala s trenutnim neuspehom: nobeno uradno poročilo ni bilo izdano, niti sejni zapisniki niso bili podpisani. Ministri so se razšli, ne da bi dali svojim namestnikom navodil za nadaljne delo. Treba bo začeti znova in iskati novih poti, da se težave premostijo, in novih temeljev, na katerih naj se zgradi stavba nova svetovnega reda. Kakšen je vzrok nesoglasja? Sovjeti pravijo, da se je konferenca razbila zato, ker se Angleži in Amerikanci niso hoteli držati berlinskega sporazuma. Ta sporazum določa, tako trdijo Sovjeti, naj se priprava mirovnih pogodb poveri trem velesilam Ameriki, Angliji in SZ. Anglo-Amerikanci bi pa hoteli sedaj pritegniti v ta krog tudi Francijo in Kitajsko, kar se ne vjema s sklepi potsdamske konference. Britanski in ameriški krogi nam prikazujejo jedro spora v nekoliko drugačni luči: Sovjetski minister Molotov je v začetku zasedanja res želel izključiti Kitajsko in Francijo od razgovorov o mirovnih pogodbah, potem pa je le sprejel britanski in ameriški predlog, da se Francija in Kitajska lahko udeležita razgovorov, ne boste pa imeli pravice glasovanja o končnem izidu. Čez nekaj dni pa se je Molotov premislil, preklical svoj pristanek in zahteval, naj se obe državi odstranita in naj se črta iz zapisnika za edanja vsaka opazka o njegovem predhodnem pristanku. Ameriški in britanski zastopnik sta se tej zahtevi uprla in tako se je konferenca razbila. Zdi se, da to nesoglasje med zavezniki temelji končno v različnem svetovnem nazoru (pojmovanje življenja, politike, demokracije, morale itd.) ki obstoji med zavezniki.

Nemiri po svetu... Vojna se je končala, toda miru še ni. Več ali manj povsod po svetu vlada še nered in nezadovoljstvo, kiju in tam izbruhne na dan v obliki upora ali revolucije. Pomembna so zlasti tri taka svetovna ognjišča nemirov: Argentina, Palestina in Indonezija.

V Argentini je proti vojaški vladi generala Farrella izbruhnila prava vstaja. Vse politične stranke so vstajajo podprle in obsodile vlado in njeno politiko. Vstaja in nemiri so zavzeli tako širok obseg, da je moral najprej odstopiti polkovnik Juan Peron, ki je bil podpredsednik vlade, vojni minister in glavni steber diktature. Za njegovega naslednika je bil imenovan general Edvard Avalos, ki je dejanski gospodar položaja. Kmalu potem je odstopila vsa Farrellova vlada. Polkovnik Peron je bil aretiran. Razne politične stranke in vojaške struje se sedaj

kavsajo za oblast. Združene države mirno opazujejo razvoj dogodkov v Argentini...

V Palestini je sprožilo celo vrsto nemirov in nezadovoljstva tako zvano sionistično vprašanje, ki je spet stopilo v ospredje. Sionistično gibanje je močan pokret, ki se je začel v židovskih vrstah že po prvi svetovni vojni in ki stremi za tem, da bi se čim več Židov naselilo v Palestino. Anglija je nekaj časa ta pokret podpirala, potem pa je bila prisiljena omejiti priseljevanje Židov v Palestino, to predvsem radi močnega odpora palestinskih Arabcev. Le-ti se namreč smatrajo za prave gospodarje Palestine in gledajo v Židih nevarne vsiljivce, ki prihajajo, da jim iztržejo iz rok njihovo domačo zemljo. Židje bi radi dobili dovoljenje, da se smejo neovirano naseljevati v Palestini. Pristisnili so na predsednika Trumana, ki se je pokazal precej naklonjenega njihovim zahtevam. V Londonu so sedaj v precejšnih škripcih in bodo morali najti neko srednjo pot, da ugodijo željam Židov, ne da bi razburili palestinskega arabskega prebivalstva.

Indonezija se imenuje ogromno otočje, ki leži med azijsko celino in Avstralijo. To otočje je spadalo pred vojno v glavnem Nizozemski. Leta 1942. so ga zasedli Japonci. Sedaj se stari gospodarji spet vračajo v svojo posest. Zdi se, da jih mnogi domačini ne marajo preveč. Na otoku Javi, ki je središče Indonezije in je zelo obljuden (45 milijonov ljudi na ozemlju, ki je polovica Italije), je izbruhnil oborožen upor proti Holandcem. Indonezijski nacionalisti so se oklicali za samostojno Indonezijsko republiko, ustanovili so armado indonezijskih narodov in so te dni napovedali Holandski odkrito vojno. Na čelu tega upornega gibanja stoji Ahmed Saekarno.

Odstop dr. Šubašiča in dr. Šuteja. Te dni sta odstopila jugoslovanski zunanji minister dr. Ivo Šubašič in ministri brez listnice dr. Juraj Šutej. S tem so izstopili iz Titove vlade vsi trije ministri (tretji je Milan Grol, ki je že prej odstopil), ki so v imenu londonske jugoslovanske vlade bili podpisali sporazum Tito-Šubašič. Maršal Tito je ob tej priliki napisal dr. Šubašiču pismo, v katerem izraža svoje veliko začudenje nad njegovim korakom. „Na predvečer volitev“, pravi med drugim „ko se vsa domača reakcija in sovražniki v inozemstvu s klevetami in lažmi trudijo onemogočiti utrditev naše dežele in izvedbo volitev, imam nehotne vtis, da je Vaša ostavka, zlasti pa obrazložitev te ostavke, popolnoma v

soglasju s to kampanjo v domovini in v inozemstvu“. Dr. Šubašič in dr. Šutej sta svoj odstop utemeljila s tem, da se omenjeni sporazum ni izvršil.

Avstrijski ministrski predsednik dr. Renner je v nekem govoru zahteval, da se južna Tirolska vrne Avstriji. Po zadnjem šteju, je povedal dr. Renner, je na južnem tirolskem živelo 221.256 Nemcev, 6.661 Italijanov in 12.219 Ladinov.

Avstralski zunanji minister H. Evatt je predragal, da bi se „Trije veliki“ (Amerika, Velika Britanija in SZ) še enkrat sestali pred mirovno konferenco.

Italijanske oblasti so aretirale voditelje sicilijanskega separatističnega gibanja, (ki stremi za tem, da bi se Sicilija odcepila od Italije in postala samostojna država) in zaplenile vse sedeže stranke.

Dr. Živkovič, jugoslovanski zastopnik pri komisiji za ugotavljanje vojnih zločinov, je protestiral radi zavlačevanja procesa proti 6000 nemških in italijanskih vojnih zločincev. Pritožil se je tudi, da niso dosedaj zavezniške oblasti še nobenega vojnega zločinca izročile Jugoslaviji, da bi ga ta sodila.

Še 1.380.000 beguncev čaka, da bi se mogli vrniti domov.

Praški župan dr. Zenkl je nedavno rekel: „Vsi Čehi smo proti kakršnemu koli protektoratu. Vse moramo storiti, da preprečimo njegovo vrnitev v kateri koli obliki“.

Maršal Tito je izjavil poljskim novinarjem, da vlada v Jugoslaviji popolna svoboda političnega udejstvovanja in svoboda tiska. Glede vprašanja Trsta je rekel, da ne bo Jugoslavija podpisala nobene pogodbe, ki ji ne bi zagotovila Trsta.

Jugoslovanska vojska je začela izdajati svoj dnevnik, kateremu je sam maršal Tito napisal uvodni članek.

Moša Pijade, podpredsednik časasne narodne skupščine, je na nekem zborovanju vpraševal, kdo je dovolil kralju Petru obiskati taborišča vojnih ujetnikov v Nemčiji, kjer bivajo kralju zvesti častniki jugoslovanske vojske.

Rimska universa je podelila siru Alexandru Flemingu, ki je odkril penicilin, častni doktorat zdravilskih ved.

Jugoslovanski kralj Peter je izjavil, da ni mogel dobiti pomoči od Združenih držav in Anglije za zopetno zasedbo prestola. Vrniti bi se, je dejal, če bi bile v njegovi državi svobodne demokratske volitve. Dodal je še, da v primeru, da bi bil v Jugoslaviji izvoljen Tito, ne bo priznal njegove vlade.

Pri Vicenzi so oblasti aretirale dva ljubljanska profesorja dr. Antona Kuhlja in Antona Peterlina ter njunega asistenta Antona Moljka. Pri njih so našli 3 milijone italijanskih lir. Aretiranci so izjavili, da so bili namenjeni v Mitlan nakupovati znanstvenih aparatov.

Bavarski ministrski predsednik Hoegner je sestavil novo vlado. Komunisti so zahtevali za svojega zastopnika Schmitta mesto notranjega ministra. Toda Hoegner jim je odgovoril, da ne bodo dobili nobenega določenega ministertva, dokler „se ne naučijo vladati“. Schmitt je samo minister brez listnice.

Mesto Bologna je podelilo častno meščanstvo generalu Andersu, poveljniku poljskega armadnega zbora v Italiji, ki je veliko pripomogel k osvoboditvi Bologne.

Radio Moskva poroča, da se bodo prihajajoče leto meseca februarja vršile splošne volitve v vrhovni sovjet.

Japonska vlada je odstopila. Novo vlado je sestavil baron Kijuro Šidehara, bivši japonski poslanik v Washingtonu.

Angleški katoliški tednik „Herald“ piše, da je zelo možno, da bo maršal Stalin odstopil, kakor hitro bodo podpisane mirovne pogodbe. Boj za nasledstvo bo hud, pravi list, hujši kakor ob Leninovi smrti, veliko bolj ker med rdečo armado in med komunistično partijo ni pravega soglasja.

Predsednik Truman je izjavil, da Združene države ne bodo izdale tajnosli atomske bombe.

Izid češkoslovaških volitev: Komunisti 811 mandatov, narodni socialisti 813 mandatov, socialni demokratje 534 mandatov, katoliška stranka 795 mandatov.

Izid norveških parlamentarnih volitev: Socialni demokrati 69.743 glasov, liberalci 31.706 glasov, konservativci 16.174 glasov, krščanski socialci 20.170 glasov, in komunisti 8.691 glasov.

Izid občinskih volitev v Budimpešti: agrarci 290.000 glasov, koalicija komunistov in socialnih demokratov 240.000 glasov, ostale stranke 33.000 glasov.

Britanski vojaški poveljniki bodo imeli te dni v Londonu sestanke, katerim bo predsedoval vodja glavnega štaba inperija maršal Lord Brooke.

Uradni britanski krogi so odločno zankali vest, da bi se general Draža Mihajlovič nahajal v Nemčiji na čelu jugoslovanske vojske.

Ameriški veleposlanik v Moskvi Harriman je zankal vest, da bi bil maršal Stalin bolan. Stalin se počuti izvrstno.

Bivši predsednik vichyske vlade Pierre Laval je bil po kratki in burni sodni razpravi obsojen na smrt kot izdajalec.

Jugoslovansko notranje ministrstvo je priznalo radikalno stranko, ki ji načeluje Aca Stanojevič.

Attlee je povedal v angleškem parlamentu, da znašajo vse nemške izgube v tej vojni 7.400.000 mrtvih in ranjenih.

Vsi italijanski volilni upravičenci znašajo 26 milijonov volilcev, med katerimi je polovica žensk.

General Eisenhower je izjavil, da bo treba 50 let za prevzgojitev nemškega naroda.

Znani italijanski politik Don Sturzo se bo po 21 letnem izgnanstvu vrnil iz Amerike v Italijo.

Vse ameriške vojne zgube znašajo 922.583 ljudi. Med temi je 207.754 mrtvih in 571.490 ranjenih.

Darovi za naš list:

F. K. 10.000.; A. 300.; M. Ž. 200.; B. 180.; A. 200.; N. 100.; N. 7.; S. 1.000.; Nekateri iz Levpske fare 500.; V. V. 500.; Trnovo ob Soči 170.; S. 15.; Ročinska mladina 1.700.; M. Z. 100.; L. L. 500.; iz Vipavske 2.950.; Kobarid 1.000.; Livek 140.; F. U. 450.; Dekle iz okolice 200.- Bog plačaj!

Brez krivde?

Pod tem naslovom je pri- nesel neki ljubljanski list pred kratkim članek, v katerem pisec svari narod „pred nevarnostjo posebne vrste, da pozabi spričo svoje dobrohotnosti stvari, ki jih ne sme. Ne sme pozabiti svojih izdajalcev, čeprav se marsikje že sliši: Odpustimo, pa je, saj je tudi Kristus.“ Konec članka izzveni v ugotovitvi, da je še marsikdo na svobodi, ki je ne zasluži. Torej ne pozabljenja, ne odpuščanja, ampak nove grožnje z bodočimi zapori.

Kakšno je glede tega naše mnenje? - Vsak greh zasluži kaznen, zato zakonito in pravično sodišče ne bi imelo čisto nič ugovarjati, ako narod kliče pred se resnične izdajalce. Kdo pa so ti izdajalci? Ali morda vsi oni, ki so bili med bojnim metežem in v času razpaljenih strasti oblateni kot taki in mnogi od njih že „likvidirani“? Zgodovina preteklih stoletij in njih revolucij je postavila bivše revolucionarne tožilce mnogokrat na zatožno klop in izrekla nad njimi uničujočo razsodbo.

Ako narod kliče pred svojo sodbo izdajalce, zahteva pravni čut, da se krivcu krivda dokaže, in sicer v rednem sodnem postopanju, pred neodvisnimi, pravno izobraženimi sodniki in zagovorniki, z dokazi in protidokazi gledè krivde kakor je običaj med kulturnimi narodi. Ljudsko sodišče, kjer je nahujskana množica proti nedolžnemu Kristusu kričala „Križaj ga!“ in na vsa vprašanja Pilatova: „Kaj je vendar hudega storil?“ ni znala drugega odgovora, kot: „Križaj ga!“ - nam pač ne more služiti kot vzor pravičnega sodišča. Taka sodišča si omakežujejo roke z nedolžno krvjo, ki kliče božje maščevanje „nad nas in nad naše otroke.“

Drugo, kar bi piscu radi v spomin priklicali, je naslov njegovega članka: „Brez krivde?“ Vprašali bi ga: Kdo pa je brez krivde, brez zmot, brez greha, brez vsakovrstnih nasilnosti? Niso li bila taka dejanja v prvi vrsti vzrok, da se je zbudila leta 1942. reakcija ki je, žal, v vojnem metežu tudi sama predaleč zašla? Le roko na srce, danes

je to žalostno poglavje naše zgodovine že toliko za nami, da lahko treznejše mislite, in priznajte: Grešilo se je izven in znotraj obzidja.

V tem spoznanju se ozrimo spet na Kristusa, ki je razsodil glede žene, zasačene pri prešustvovanju in pripeljane pred njegovo sodbo, tako-le: „Kdor izmed vas je brez greha, naj prvi vrže kamen vanjo.“ In nihče ni žene kame- njal.

To je krščanska - ker je Kristusova - sodba. Trojno so- vraštvo brez pozabljenja in odpuščanja vkljub zavesti lastne krivde je lastnost pekla. Ali se hočete večno sovražiti, zapirati, ubijati? Navadno se to godi tako: danes ti druge, jutri drugi tebe. - Odpuščanje, pozabljenje, medsebojna sprava pa je zahteva Kristusova, ki nas je učil moliti: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo.“ Delna amnestija je bila sicer dober začetek, a ne sme biti zadnja beseda na potu do popolne sprave.

Vprašanja in odgovori

1. Koliko svetnikov je med papeži? Od 261 papežev jih je bilo 71 pro- glašenih svetnikom. Zadnji je bil Pij V., ki je vladal od 1566 do 1672.
2. Kaj pomeni beseda „reakcija“? Beseda reakcija izhaja iz latinskega glagola reagere (delati proti) in po- meni proti-delo, odpor, nesprotovanje. Sama po sebi ima beseda reakcija lahko dober ali pa slab pomen, od- visno je pač od tega, komu nasprotu- jemo: ako nasprotujemo nečemu, kar je dobro, pošteno, koristno (n. pr. veri, narodu, Bogu, Cerkvi, pravi svobodi in demokraciji), potem smo brez dvoma reaktionerji v slabem pomenu besede, torej pravi nazadnjaki, sovražniki vse- ga dobrega in poštenega. Ako pa nasprotujemo in reagiramo na to, kar je slabo, zmotno, grešno, škodljivo človeku in narodu potem smo reakcio- narji v dobrem pomenu besede. Kdor se n. pr. upira grehu, zmotam, krivi- cam, napečnim in nečloveškim social- nim in političnim strujam kot so naci- zem, fašizem in komunizem, tak je gotovo reaktioner v dobrem smislu besede in je lahko na svoje reakcio- nerstvo ponosen. Dandanes je postala beseda „reakcija, reaktioner“ psovka, s katero tako zvanj reaktionerji pi- lajo svoje politične nasprotnike.

Obvestilo.

Vsi lastniki hotelov in gostiln v go- riški občini ter vsi tisti, ki v tej občini oddajajo v najem privatne sobe, če še nimajo za to predpisane dovolilnice ali če jim je ta zapadla, morejo vložiti pri mestnem županstvu prošnjo, da jim izda oziroma obnovi omenjeno dovo- lilnico.

Za prošnjo valjajo isti prepisi kol pretekla leta.

DOPISI

Borjana. *Maša Mar. družba* je zelo požrtovalna. Dekleta so nabrale nad 10.000 lir za našo cerkev, družbenice iz Kreda pa za svojo nad 5.000 lir in to vse z razni- mi verskimi in vzgojnimi prireditva- mi. Zato je g. župnik iz Borjane peljal obe družbi na božjo pot k Mariji, Tolažnici žalostnih, v Do- lenji Barnes pri sv. Petru ob Na- diži. Lepa a malo poznana božja pot je to, kamor bi morali posebno v teh časih ljudje po tolažbo. Pri- pravljajo se slovesnosti za kronanje čudodelne podobe.

Solkani. *Na roženvenko nede- ljo so Solkanci praznovali redko slavje novo mašo. Rojak č. g. Slav- ko Bavdaž, ki študira bogoslovje na gregorjanskem vsučilišču v Ri- mu, je daroval prvič sv. mašo v domači župni cerkvi. Solkanci so svojemu rojaku priredili veliko sla- vje: slovesen sprejem pred cerkvijo s pozdravi, dekanacijami in peljem. Vse je bilo kar najlepše in najpri- srenejše. Bodočemu doktorju, mla- detnu g. novomašniku želimo mnogo božjega blagoslova na življenski poti, da bi hodil po stopinjah veli- kih Solkancev kot so škof Srebr- nič, msgr. Koršič in drugi.*

Cerovo. *Na roženvenko nede- ljo smo romali z našim gospodom na Barbano k Materi Božji. Ri- bjevi avli in gradeški čolni so nas kaj hitro spravili na kraj milosti. Zahvaliti smo se Mariji, da smo v tej hudi nevihti, ki je šla čez naše kraje, ostali še živi, priporo- čili smo sebe in svoje v Njeno varstvo ter ji obljubili za naprej molitev družinskega rožnega venca. Poleg pobožnosti ni manjkalo tudi poštenega razvedrila. Tlabijavci so prišli na svoj račun pri barbanskih zvonovih, mirnejši romarji pri vožnji s čolni, mlade noge so napravile celó turo na oglejski zvonik, vsi pa smo z zanimanjem sledili besedam našega gospoda, ko nam je razlagal in razkazoval oglejsko ba- ziliko in podzemlje okrog nje. Tudi naša pesem se je glasila v Marij- nem svetlišču pri službi božji in med vožnjo. Pa drugo leto spet kam na romanje!*

Otvoritev slovenskih šol

Šole v slovenskem delu Julij- ske Krajiné, ki je pod upravo ZVU, se bodo otvorile, brž ko se bodo končala dela za popravo šolskih prostorov. Za večji del šol bo to v najkrajšem času. Učitelji za osnove šole naj se javijo z dokumenti pri višjem šolskem nadzorniku v Gorici. (Tek. Verdi 37)

VAŽNO ZA DIJAKE!

Nekaj visokošolcev je pri- pravljeno dajati instrukcije dijakom iz vseh klasičnih in realnih predmetov. Naslov dobite na uredništvu.

Delavec pred Kristusom

Tako radi danes naši delavci pozabljajo, kaj dolgujejo Kristusu in krščanstvu. Za pogledjmo kaj je bil delavec pred Kristusom.

Dolžnost dela, ki jo je Bog naložil vsem ljudem v raj, ko je rekel Adamu: „V potu svojega obraza boš prideloval svoj kruh“, so pogani prav kmalu pozabili. Delo jim ni bilo dolžnost, temveč jim je postalo sramota in kazen. Zato so tisto, kar mi navadno imenujemo delo, prepustili suž- njem in ljudem nižje vrste. Svo- boden človek se po njihovih pojmi- h, ni smel ukvarjati z ročnim delom. Zanj je bila le dvojna častna zaposlitev: vojska in zna- nost, oziroma umetnost poleg du- hovníštva. Vsaka druga zaposli- tev je bila za svobodnega člo- veka poniževalna.

Tako niso sodili samo kaki ničvredni ljudje, temveč tudi naj- jedličnejša med poganskimi mi- slenci Platon in Aristotel. Platon je delil ljudi v tri vrste: mo- drijane ali filozofe, vojnike in končno najnižjo vrsto trgovce, delavce in kmete. Dolžnost zad- njega razreda je po njegovem ta, da uboga in je v vsem po- koren višjim razredom. Aristotel je prav tako zanikal enakovred- nost vseh ljudi. Učil je, da ljudje niso vsi enaki po naravi. Eni niso zmožni, da bi vodili sami sebe, in zato morajo imeti nad sabo gospodarja, ki ima v njih živo orodje. In to so sužnji. Sužnost, uči Aristotel, je pravična stvar, v kolikor potrjuje neenakost ljudi po naravi. To je na drugi strani zelo prav, kajti tako je mogoče izročiti tem ljudem nižje vrste težka dela, ki so tudi potrebna za človeško življenje. Tako sta učila ta dva modrijana, ki sta sicer v mnogih stvareh daleč pred vsemi drugimi pogani.

Kakor Grki tako so pojmovali delo tudi Rimljani. Zaničevali so ga in ga prepustili popolnoma sužnjem. Zato pa je bilo število sužnjeve v rimskem cesarstvu ne- verjetno visoko. Natančno število je sicer težko določiti, toda ra- čunajo, da jih je bilo od 40 do 60 milijonov. V samem Rimu ce- nijo njihovo število od 650 tisoč do milijona in čez. Zavedati se moramo, da so sužnji tedaj oprav- ljali tista dela, ki jih danes oprav- ljajo delavci in kmetje.

Kot pri Grkih in Rimljanih najdemo pri drugih starih nardo- dih: delo je poniževalno, zato se mora prepustiti sužnjem, ob- sojenim zločincem in tu pa tam še ženskam. Svoboden mož pa se z delom ne sme pečati.

Če so na delo tako gledali, tudi delavca niso imeli v čisljih, če- prav morda včasih ni bil suženj, temveč svoboden človek. Šele Kristus je moral priti, da je lju- dem z besedo in z zgledom iz- pričal, da smo vsi enaki in da delo ni poniževalno za nikogar.